

Möte nr 3 om Stenkilska gravkoret

Tid: Torsdagen den 11 april 2013 kl 13 – 14.45

Plats: Vreta klostrets kyrka - Tornrummet

Deltagare: Peter Carelli, regionchef Riksantikvarieämbetet UV Öst
Niclas Fredriksson, vikarierande stiftsantikvarie Linköpings stift
Olof Hermelin, chef Östergötlands länsmuseum
Arne Karlsson, V. Ordf. Föreningen Klosterliv i Vreta och ordf.
fastighetsutskottet Vreta klostrets församling
Lars Ladell, styrelseledamot Föreningen Klosterliv i Vreta
Markus Lindberg, chef Linköpings Slotts-och Domkyrkomuseum
Sverker Linge, kyrkoherde Vreta klostrets församling
Marie Ohlsén, avdelningschef Östergötlands länsmuseum
Göran Tagesson, arkeolog och projektledare Riksantikvarieämbetet
UV Öst
Maria Vretemark, arkeolog och osteolog Västergötlands museum och
vetenskapligt ansvarig för arbetet med Magnus Ladulås' grav i
i Riddarholmskyrkan
Sture Lahrin, Ordf. Föreningen Klosterliv i Vreta

Förhinder: Jan Eriksson, länsantikvarie Östergötlands län
Gunnar Nordanskog, stiftsantikvarie Linköpings stift – Tjänstledig till
2013-10-01
Elisabet Regner, 1:e antikvarie medeltid Statens historiska museum

1. Inledning i Stenkilska gravkoret

Mötet inleddes i Stenkilska gravkoret med ”besiktning” och diskussion. Markus L talade om målningarna och pekade på att trots att målningarna är mycket fragmenterade kan man se var det har varit helgon eftersom gloriorna är räfflade i putsen. Ibland är gloriorna förgyllda när de är räfflade, men det går inte att säga om det varit så i Stenkilska gravkoret.

Stunden i Stenkilska gravkoret avslutades med att vi fick en upplevelse av rummet och akustiken genom att stående i ring sjunga psalm 297 ”Härlig är jorden”.

2. Föregående mötesanteckningar jämte avstämning av åtgärds punkter

Elisabet Regner korrigerade (via mail) sin åtgärds punkt: ’Jag åtog mig att titta lite på fyndmaterialet från gravkoret men däremot inte att titta på benmaterialet utöver att diskutera med vår osteolog om vart de ”försvunna” benen eventuellt kan befinna sig’. Elisabet sände inför

mötet länken nedan med kommentarer: 'Jag åtog mig vid senaste mötet att kolla lite på fyndmaterialet från gravkoret. Det har jag också gjort med undantag av myntmaterialet som är på Myntkabinettet. Det är ett rätt blandat material, ni hittar alla föremålen via denna länk: <http://mis.historiska.se/mis/sok/mylist.asp?id=5612>

Tyvärr är inte så mycket av materialet fotat. En reflektion är att det är en del fynd med något yngre dateringar en bit ner i lagren – exempelvis en hel ljusstake från sent 14/tidigt 1500-tal som är anträffad "under golvet i det äldre golvet nivå" samt målat fönsterglas i grav II "under sarkofagen".'

Markus Lindberg har diskuterat målningarna i Stenkilska gravkoret med Mia Åkestam på Stockholms Universitet (se punkt 1 ovan).

Olof Hermelin (läns museet) och Peter Carelli (RAÄ UV Öst) har diskuterat ärendet med varandra och då kommit fram till att båda parter arbetar med uppdragsfinansiering och har så fullt med prioriterade uppdrag att det f.n. inte finns utrymme för något arbete med Stenkilska gravkoret. Linköpings Slots- och Domkyrkomuseum ser sig som för litet för att driva en undersökning (ref. Markus Lindberg som ser sig närmast som ideell i sammanhanget).

Sture Lahrin har haft ett möte med länsantikvarie Jan Eriksson och diskuterat ärendet. Denne ser en undersökning av Stenkilska gravkoret som ett seriöst projekt som han ser på positivt på. Några av de uppslag till lösningar som kom fram under samtalets gång finns med i nästa avsnitt. Jan E föreslog Linköpings Kommun som en tänkbar bidragsgivare och hänvisade till Askeby som varit framgångsrikt i detta avseende.

I övrigt fanns inga kommentarer till anteckningarna från möte nr 2 den 31 januari 2013.

3. Fortsatt diskussion av de vetenskapliga förutsättningarna

Frågan om var återbegravningen ägt rum, dvs frågan om lokalisering av kopparkistorna och om de kan vara lättåtkomliga via kenotafen diskuterades.

Sockenprotokollen har inte givit något, men Markus L har protokoll från återbegravningen.

Återbegravning görs ibland när allt är klart (ref. Maria V). Kanske räcker det med att lyfta av locket.

Användning av metalldetektor fungerade i Ridderholmskyrkan och georadar kompletterar (ref Maria V). Detta sagt angående lokalisering av kopparkistorna.

För undersökning om kenotafen är tom och om åtkomst av kopparkistorna är möjlig därifrån skulle fiberoptik kunna användas (ref. Maria V). Eva Ringborg på läns museet har praktisk erfarenhet av användning av fiberoptik.

Peter C föreslog ett par dagars studium på ATA (Antikvarisk-topografiska arkivet).

Göran T ställde frågan om den genomgång av ÖstgötaCorrespondenten som medlemmar i Föreningen Klosterliv gjorde i samband med Riksantikvarieämbetets utgrävning av baptisteriet 2006 kan ge något även i fallet Stenkilska gravkoret (*Svaret redovisas i punkt 7 nedan, men den informationen var inte tillgänglig under själva mötet*).

Niclas F väckte frågan om det finns något arkitektoniskt samband mellan Stenkilska gravkoret och ätten Douglas' gravkor.

Markus L undrade vilka kvalitetskrav som finns på de ben som ska undersökas.

Maria V bedömer att kännedom om en nutida ättling (enligt egen uppgift) till Inge den äldre inte har något undersökningsvärde.

4. Frågor rörande ett potentiellt undersökningsprojekt inklusive ekonomi

Det är klokast att börja i det lilla formatet, dvs börja med en förstudie (ref. Peter C). Denna tankegång har funnits även på tidigare möten och kostnadsansatsen för detta har varit c:a 100.000 kr.

När det väl finns ett resultat, exempelvis från en förstudie, att bygga på är det lättare att gå vidare (ref. Maria V m.fl.).

En grundförutsättning är att någon är villig att anslå en grundplåt (riskkapital) utan några som helst garantier för att det blir något användbart resultat (ref. Olof H). En förstudie ger dock alltid något resultat.

Ölof H förde fram tanken att växla upp frågan till kulturturism (Creative Europe med ny budget 2014 och framåt).

I Varnhemsprojektet ordnades finansieringen i efterhand medan i fallet Ridderholmskyrkan sökte anslag på c:a 2 milj. kr fanns från början i projektet (ref. Maria V).

Uppmärksamhet är en drivande kraft. När det händer något konkret kan det tjäna saken att "läcka" detta på lämpligt sätt.

Förslaget från de vetenskapliga institutionerna på mötet är att klosterföreningen driver en förstudie med professionell hjälp. Medel för detta föreslås att sökas från Berit Wallenbergs Stiftelse med ansökan före första juni och besked i december 2013.

5. Fortsatt handläggning inklusive definition av åtgärds punkter

Peter C, Olof H och Markus L (med den assistans de bedömer behövs) definierar ett förstudieunderlag och rekommenderar lämpliga fonder. Måldatum är 30 april. Sedan är det en fråga för klosterföreningen att gå vidare med detta.

En tänkbar tidplan är förstudie 2014 och undersökningsprojekt 2015.

Inget nytt möte bestämdes utan sådant får sammankallas vid behov, därutöver kontakter via mail.

6. Övrigt

Under kaffepausen framförde Sverker L sina tankegångar om Klosterhuset.

Ett varmt tack till Er alla som lägger ner tid och engagemang i den intressanta frågan om en ny undersökning av Stenkilska gravkoret.

7. Efter mötet – Beskrivning av återbegravningen

De artiklar från årgångarna 1914 – 1926 i ÖstgötaCorrespondenten som avhandlar Vreta klostrets kyrka och klosterruin är åtkomliga via klosterföreningens hemsida (www.vretaklosterforening.se -> Länkar -> Corren-klipp) med hela länken http://vretaklosterforening.se/Ny%20sajt%202008/Verksamhet/ost_corr_klipp.pdf .

Återbegravningen kan sammanfattningsvis beskrivas som att tre kopparkistor placerats i de ursprungliga stenkistorna och sedan har jord fyllts däröver (i övrigt se refererade artiklar på sidan 50 och framåt).

Antecknat av
Sture Lahrin